

KASBIY INGLIZ TILI O'QITISHDA INTERAKTIV METODLAR VA TEXNOLOGIYALAR

Urunova Shaxlo Rafikovna

Andijon mashinasozlik instituti assistenti

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada kasbiy ingliz tilini o'qitishda interaktiv metodlar va texnologiyalar ko'rib chiqildi. Muallif ushbu metod va texnologiyalarning ba'zilarini ingliz tili darsida qo'llash imkoniyatini tasvirlaydi.

***Kalit so'zlar:** Interaktiv usullar va texnologiyalar, ingliz tili, kompetensiya, zamonaviy pedagogika, motivatsiya.*

ABSTRACT

In this article were considered interactive methods and technologies in teaching professional English. The author describes the possibility of using some of these methods and technologies in the English language class.

***Key words:** Interactive methods and technologies, English language, competence, modern pedagogy, motivation.*

KIRISH

Keyingi yillarda maktabgacha ta'lim muassasasida tarbiyalanuvchilardan boshlab ta'lim bosqichlaridagi o'quvchi va talabalarga ingliz tili darsi jarayonida interaktiv metodlar va texnologiyalar asosida o'rgatish asosiy vazifalardan biri sanaladi. Respublikamizda dunyodagi davlatlar bilan turli sohalarni rivojlantirish bo'yicha serqirra hamkorlik qilish, iqtisodiy, ma'naviy, madaniy ishlarda aloqalar o'rnatish, ayniqsa bir-birini anglash va tushunish, qadrlash, e'zozlash, hurmat qilish singari insoniy tuyg'ular rivoji ingliz tilini o'rganish bilan chambarchas bog'liq [1].

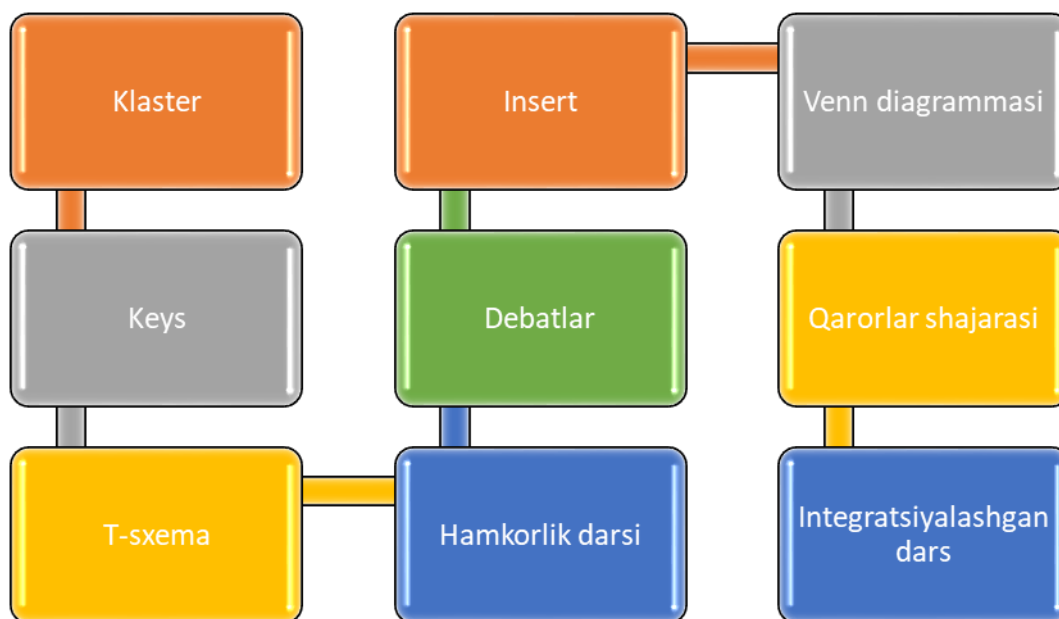
Har bir o'qituvchi ingliz tili o'qitish jarayonida ta'lim oluvchilarning shaxs sifatida shakllanishi, rivojlanishi, bilim olishi va uni egallashga sharoit yaratadi. Til o'rganish asosida o'quvchi, talabalarda fanni o'rganib ingliz tilining grammatikasini bilgan holda erkin muloqot qilishi, mustaqil holatda fikr bildira olishi, tafakkur qilishi muhim ahamiyat kasb etadi [2]. Shuning uchun ingliz tili darslarini ilg'or zamonaviy usullar, interaktiv metodlar va texnologiyalarni qo'llab darsni tashkil qilish ularning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishda, og'zaki va yozma nutqini o'stirishda o'rni salmoqli sanaladi. Shu tufayli ingliz tilini o'qitish metodologiyasida interaktiv metodlar va texnologiyalardan foydalanish ko'plab ijobiy natijalarni, afzalliklarni yuzaga kelishiga yordam beradi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Interaktiv ("Inter" - o'zaro va "act" - harakat qilish) - bu metod jamoa bo'lib fikrlash deb yuritiladi, ya'ni pedagogik ta'sir etish usullari bo'lib, ta'lim mazmunining tarkibiy qismi hisoblanadi. Interaktiv metod va texnologiyalarning o'ziga xos xususiyatlaridan biri shundan iboratki, ular o'qituvchi va talabalar bilan hamkorlikda, birgalikda faoliyat olib borishi vositasida amalga oshiriladi [4].

Interaktiv ta'limning maqsadi - darsning barcha ishtirokchilari o'zaro ta'sirda. Ularning barchasi o'quv jarayonida faol ishtirok etadi. O'qituvchi yordamchi sifatida ishlaydi [3].

Interaktiv metod va texnologiyalar jarayonida talabalar fikrlashni, muammolarni hal qilishni, qaror qabul qilishni va muhokamalarda qatnashishni o'rganadilar. Zamonaviy pedagogikada ko'plab interaktiv metodlar va texnologiyalar mavjud. Ular orasida quyidagilar mavjud:

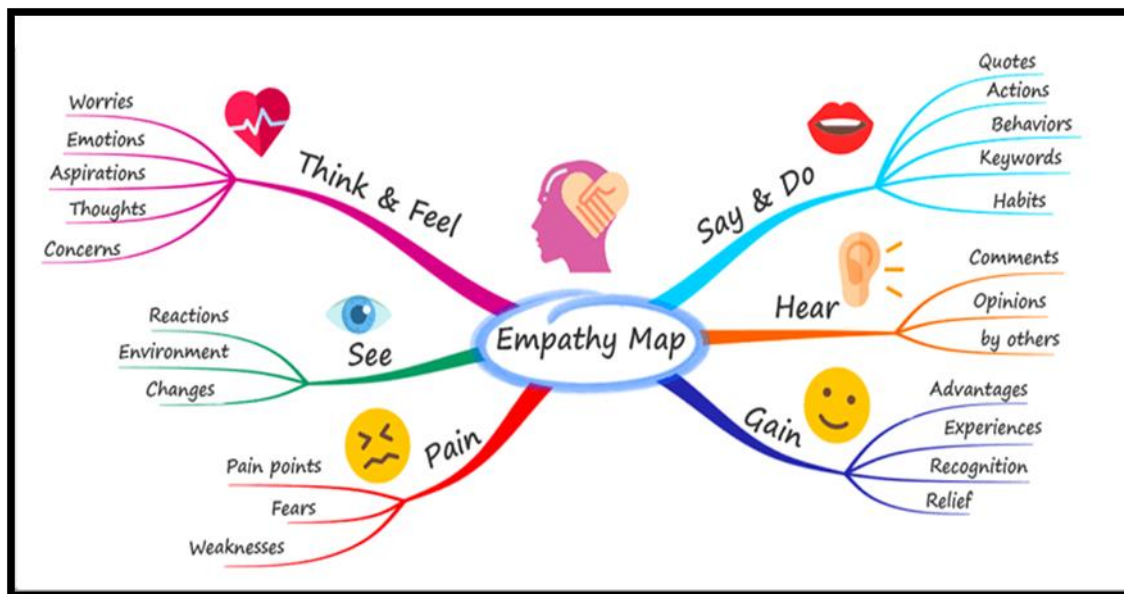

Ushbu ro'yxatni kengaytirish mumkin, chunki har bir o'qituvchi o'z texnikasi va usullarini joriy qilishi mumkin.

Bitta maqolaning ko'lami ingliz tilini o'qitishning barcha interaktiv metodlar va texnologiyalarini tavsiflashga imkon bermaydi, shuning uchun biz faqat amalda qo'llaniladiganlarini ko'rib chiqamiz.

"Aql xaritasi" (Mind Map) ni tuzish texnikasi. Birinchi marta bu atama ingliz psixologi, eslab qolish texnikasi muallifi Toni Byuzenom tomonidan taklif qilingan. Xarita - bu bir-biri bilan bog'liq bo'lgan va qandaydir umumiy muammo bilan

birlashtirilgan turli g'oyalar, vazifalar, tezislarni vizual tarzda namoyish etadigan diagramma.

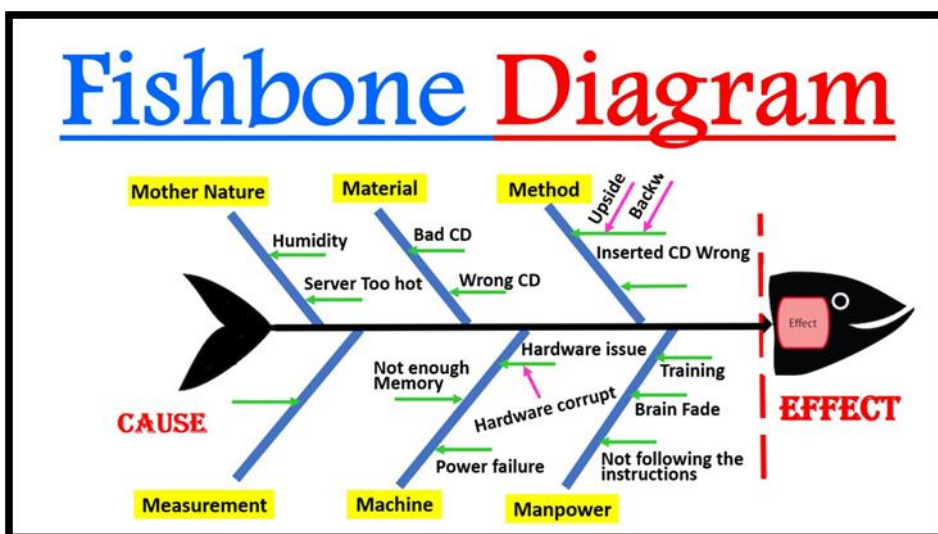

Ra

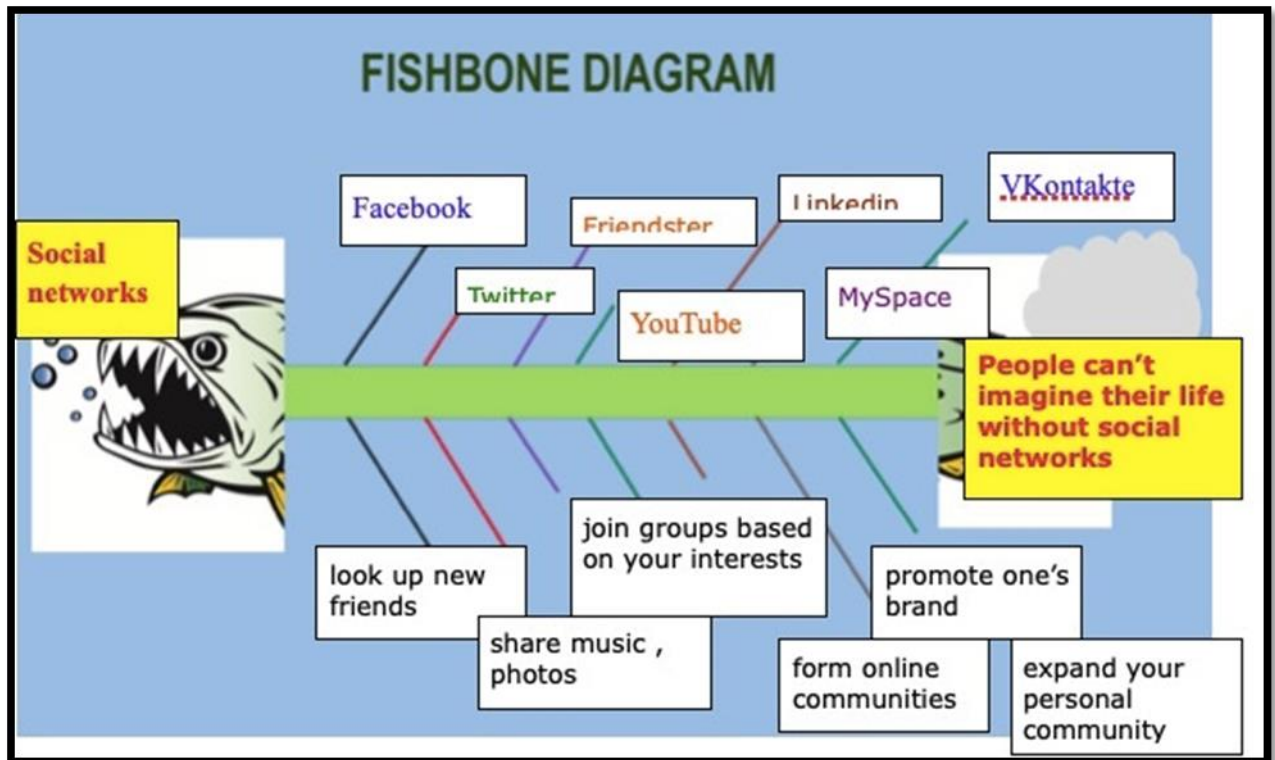
sm 1. "Aql xaritasi" (Mind Map)

Xarita butun vaziyatni bir butun sifatida qamrab olish, shuningdek, bir vaqtning o'zida katta hajmdagi ma'lumotlarni ongingizda saqlash imkonini beradi. Grafik jihatdan bu xaritani quyosh shaklida chizish mumkin (uning markazida asosiy tushuncha ko'rsatilgan), undan assotsiatsiya nurlari tarqaladi. Masalan, frazemalarning "aqliy xaritasi" (Rasm 1).

Bunday kartaning yana bir misoli baliq skeleti (Fishbone) usulidir. "Bosh"da biz asosiy muammoni, yuqori suyaklarda talabalar muammoning sababini, pastki qismida esa muammoning mohiyatini aks ettiruvchi faktlarni yozadilar (Rasm 1, 2).

Rasm 2. Baliq skeleti (Fishbone)

Rasm 3. Ingliz tili darsida Baliq skeleti (Fishbone)metodi “Social networks” mavzusini tushuntirish jarayonida

"Joylashuvni tanlang" usuli. Talabalarga muammoli savol beriladi, ular 3 guruhga bo'linishi kerak. Birinchi guruhda "Ma'qul" nuqtai nazari bor, ikkinchisi "Qarshi" va uchinchisi "Bilmayman, o'z pozitsiyam haqida qaror qilmadim". Talabalar guruhlariga bo'linadi va o'z pozitsiyalarining to'g'riligini muhokama qiladilar. Har bir guruhning bir yoki bir nechta a'zosi o'z pozitsiyasini bahslashadi, shundan so'ng muammoni jamoaviy muhokama qilish va to'g'ri qaror qabul qilish amalga oshiriladi. Masalan, "The Internet " kabi muammoni muhokama qilish.

Dastlab, o'qituvchi talabalarga quyidagi iborani taqdim etadi: *Just a century ago we didn't even know about computers and the Internet. But today we take them for granted and can't imagine our life without these inventions, especially without internet.....* Shundan so'ng mavzu guruhlarda muhokama qilinadi.

Cinquain: 5 line Poetry

Syllabic verse form. Gradually increasing number of syllables in each line until the last line, which returns to two syllables.

Form for younger students:

Line 1: 2 syllables One word giving the title. (noun)

Line 2: 4 syllables Two words that describe the title. (adjectives)

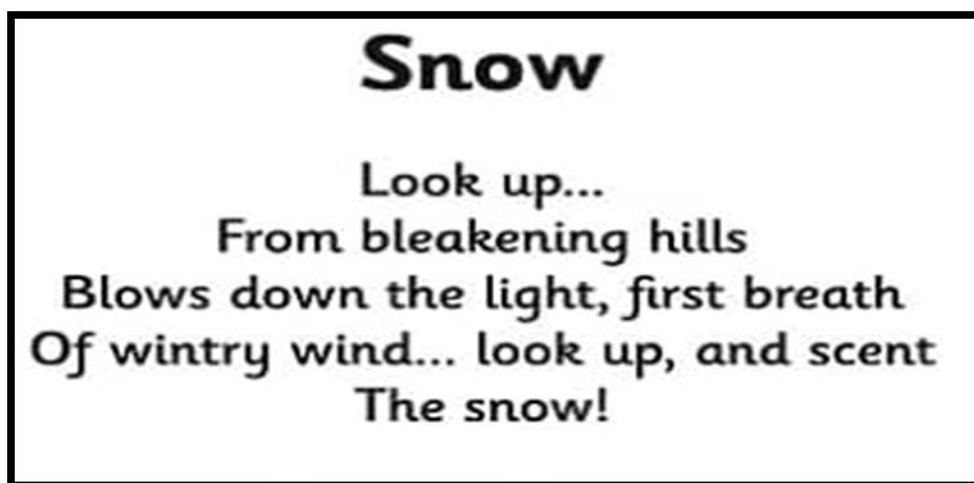
Line 3: 6 syllables Three words that express action. (Verbs) (End in –ing)

Line 4: 8 syllables Four words that express feeling or describe more.

Line 5: 2 syllables One word that gives the title a different name. (synonym)

Rasm 4. Sinkveyn - (fran. cinquains, ing. cinquain) metodi

Amalda qo'llaniladigan eng qiziqarli interaktiv metod bu sinkveyn hisoblanadi (Rasm 4). Sinkveyn - (fran. cinquains, ing. cinquain) - XX asr boshlarida AQShda yapon she'riyati ta'sirida paydo bo'lgan besh qatorli she'riy shakl. Keyinchalik u didaktik maqsadlarda, tez natija olish imkonini beruvchi obrazli nutqni rivojlantirishning samarali metodi sifatida foydalanila boshlandi (Rasm 5).

Rasm 5. Ingliz tili darsida Sinkveyn metodi

Shuni ta'kidlashni istardimki, zamonaviy multimedia texnologiyasi asosida interaktiv metodlar foydalanilsa dars jarayoni yanada samarali bo'ladi.

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash joizki, interaktiv metodlar va texnologiyalar kasbiy ingliz tilini o'rganishda motivatsiyani oshiradi, o'quv jarayoni yanada qiziqarli va jonli bo'ladi, talabalar esa o'zlarini erkin his qiladilar. Bundan tashqari, interaktiv metodlar va texnologiyalar muloqot qobiliyatlarini rivojlantiradi, o'qituvchini jamoada ishlashga va talabalarni bir-birini tinglashga o'rgatadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI (REFERENCES)

1. Abduvaxobova D. (2022). O'quvchilarga ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalar va interaktiv metodlarning ahamiyati. *Scientific progress*, 3 (2), 263-266.
2. Abduganieva, E. ., & Akhmedova , M. . (2023). Development of creative thinking in the process of teaching russian language in primary school. *Евразийский журнал технологий и инноваций*, 1(12), 61–66. извлечено от <https://www.in-academy.uz/index.php/ejti/article/view/24136>
3. Ахмедова Мадинабону Махмуджоновна. (2023). Эффективность инновационных методов в обучении будущих учителей РКИ. *Ilmiy tadqiqot va innovatsiya*, 2(1), 28–33. Retrieved from <https://ilmiytadqiqot.uz/index.php/iti/article/view/123>
4. Мухаббат Мамаджановна Курбанова, Расул Мамадсолиев, Ойбек Хусанов, & Шохрух Шомуродов (2022). Инглиз тилини ўқитишда инновацион технологиялар. *Academic research in educational sciences*, 3 (10), 479-484.
5. Yo'ldoshev N. (2022). Chet tillarni o'qitishda interfaol texnologiyalar // *Вестник науки и образование*. № 5. 65-67.